This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

Digitized by Google

J 19.200

Slovanská knihovna
SLOVANSKÁ KNIHOVNA
3186245050
3186245050

Digitized by Google

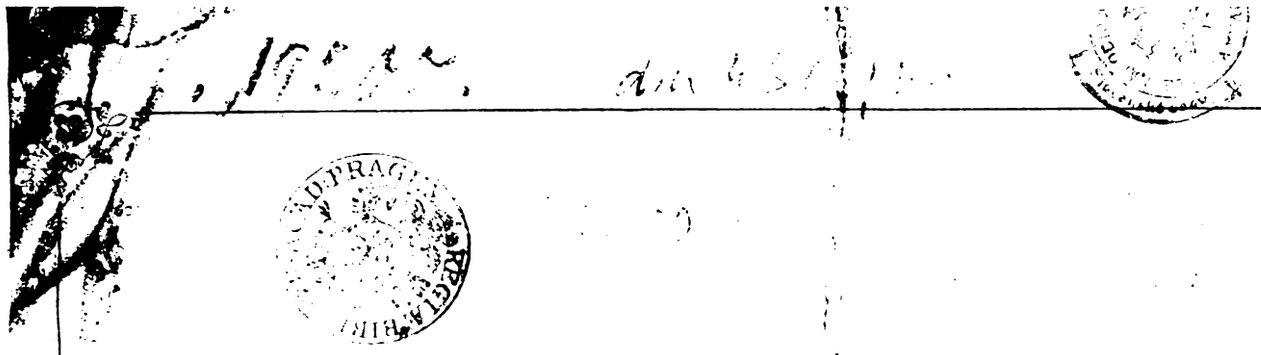

O PREPORODU
KNJIGE SLOVINSKE NA JUGU.

GOVOR

ŠTO GA JE SLOŽIO

FRANE KURELAC
UČITELJ NARODNOGA JEZIKA NA LATINSKIH ŠKOLAH U RECI

A NA KONCU ŠKOLSKE GODINE IZGOVORIO

VĚNCESLAV URPÁNI
UČENIK SEDMOGA RAZREDA NA ISTIEH ŠKOLAH.

Zemljo, ti sladka majčice naša! Koliko si viekov věkovala da znala nisi što je pismo što-li je knjiga? — Gdě ničè, gdě-li se izumě ono što danas knjigom zovemo? — Koja bì knjigo! reci, domovina tvoja? Istina-li što priča zemlja Kitajska i njezini orači da je knjiga njihovâ plemena? — Ili damo za pravo Misircu koji se hvali da je on književnik prvi? — Ili mož'da oběma preotme slavu Asurac i Ninive staro, danas prekopano i pismom klinovim zborno, izakako mučà tolike tisutje godin? —

Ali budi sveta kolebka tvoja gdě mu drago, ti si danas knjigo! velika gospodja. Pred tobom su svi narodi koléno preklonuli; tvojemu se žazlu i neznaje podložili; tamjanom te okadili, ružom ověnčali; tvoj zakon podpisali i posluh zavětovali. Gdě ti staneš sunce ogranjuje, gdě te nije sumrak se hvata. Kad narod pohodiš ogrije se, kad odhodiš oledi se. I bez tebe zemlja bi stala nu neznaje da stoji; i bez tebe ljudi bi živěli nu neznaje da žive. Ti si iskra ti si luč života, ti si duša koja se osviestila, bez koje osviesti duša ni dušom nije; ti si nietilo duha obumrlog'; ti si uzkriesilo ilove naravi naše; ti si spasitelj i sahranitelj uma ljudskog' i mudrosti ljudske; ti si zasnovatelj viekov ljudskih i spomena ljudskog; ti si poruk i jamac sve to veće slave njihove — a nastajućega dělovanja ljudskog vodja sve to umniji, svietja sve to jasnija, sve to

Budi mi, prosim te, dok to rečem u pomoć, a vi bratjo i drugovi posluhnite!

Naši dědovi naučili su knjigu od bratov Ćurila i Metoda. Cvala je devetoga vieka po cielomu jugu. Desetoga uzmačè iz Ugrije: došla čeljad nekrštena; uzmačè iz krajev Slovenskih: uzè ju progonit crkva neslovinska; — a bratja, kako znate, biahu bogohvali i sluge božje u jeziku našem. Nu iza njihove smrti knjiga im se po drugieh stranah i bolje usadi i dalje još prosù: jer do skora preotè svu zemlju Moskoviju. Dočim je dakle Ćurilovo pismo sa strane iztoka tako predobivalo, uzè ga sa strane zapada crv podgrizati te se po našoj domovini i po otocieh, uz Glagolicu kojoj se za počelo ne zna, stadè širiti i mah otimati pismo Latinsko.

S toga bì da město knjige jedne, kao što smo i koléna jednog, iznikoše knjige troje: Ćurilska, obilata rukopisî i naukom svetim, u jeziku Metodovû; Latinka uzbujala u Dubrovniku ter indě plodom više mirskim, u jeziku kako se kad govoraše; Glagolica — ili gledao što ili kako je pisala — zanosila je i sěmo i tamo, ali po ubožki. Tako stigosmo, razkrojeni u troje, do ovoga vieka: pošto se Turci med nas utisli, a oganj Dubrovački Francuz utrnuo — nimalo na pameti ne drže' što biasmo; ni, da bi kojom, knjigom odisaje; a jezikom našim s mukom pro-

Digitized by Google

ništa". — S' onoga života koji iza toga nastà i koji, prem da ubog, nam se činjaše plodan: kao ljudem ni vědućim što smo bili ni čim da budemo; s onoga, dim, kakvâ bud života ničè ta pomisal da smo književnici, tvorci knjige nove, starih knjig da nije, pravil da ne treba, da sve u glavi stoji i da svatko, ako rod svoj ljubi, može biti pisac. Prepiralo se i vietjalo po Zagrebu odgovara-li beseda narod onomu što Niemci zovu Nazion; a kad jednom netko rečè da bi se moglo govor reći město govorenje, to se drugim ni prilika na besědu ne vidè. Srbskih knjig nitko ne čitao ni slov jim ne poznav: a Dubrovnik, toli preporučen, više bì na glasu nego u pameti. Tolika bì slabost jezika Hrvatskoga i tolika žalost njegovâ stanja.

Tielo koje, što je zdravlje i krepljе, više i probavi, bolje hranu pretvori i prisvoji; slabo-li je tielo te se naměri na jestivo neprobavno: dočim bi ga zdravo tielo odmah izhitilo, u želudcu slabû zaleži i bolesti plodi.

Dopustite bratjo i drugovi! da ovu pripodobu na jezik prenesem. Živci našega jezika, kako znate, biše otupěli, duša omlitavila. A ni život visoko nad prostotom jezika ne stojaše. Pomislite sada koliko je bilo za nas nedospělih i nedozrelih Hrvatov hrane neprobavne, koliko je bilo težkih zalogajev u mislih i u stvarih (a po tomu i u jeziku) svieta zapadnoga! u mislih umov prepečenih, duhov preizpredenih, srdac otrovanih; u stvarih svieta prepitomâ, do zla boga razprokšenâ i posve omeklâ! svieta koji se naživio i preživio; svieta u koga mal' da ne svako dobro izvrnulo se na zlo — u komu se ne zna ni što je pravo ni što je zdravo; gdè se konci života strašno zamrsili; kadi voće visoke prosvěte prezrejalo i ukislo; gdè jabuka izvana je rumena a iznutra gnjila. Čega-li ne raste na njivi tako razrovanoj, po gnojniku tako kalužnû i slanû?! — Treba priznati da nam je voće s toga stabla prepitomog' zapada krv pokvarilo i žile podbulo te s toga bol bolujemo s koje ne znam kako da ozdravimo. S voća zapadnice knjige lice našega jezika, ko biaše zdravo i rumeno, sada je žuto i uvelo; mišice pružne sada su spuzle; tielo nekada jedro sada se nadulo; pùt inda čvrsta i gibka sada je gnjila: žeži reži po njoj koliko ti drago — nit ju boli nit ju peče; hod i postup, što je bio lagak i spretan, sada je klapeć i batajuć; korak što je bio ponosan i skrojen, sad je trom i težak; vàs struk i stas, što je bio vitak i opàsan, sad je krživ i razpòjas.

Kad koji jezik ono u se prima što probavit ne može; kad on besěde zlo i krivo kroji te njimi obilovat stane: onda se može komu prividěti da se jezik razvija, da se puni, da se bogati; ali do dna gledaje to ništa drugo nije nego znamen da je sila, da je tvoriva sila, da je klica iz koje jezik klija, onemogla, oslabila i omlitavila; da životna hrana svojim putem ne ide; da se vàs napredak sustavnoga tiela obustavio. Samo onaj život, samo onaj podrast može biti zdrav, može biti istinit, koji se razstabruje i brči po zakonu svojega počela, po obliku svoga prvotnoga bitka: gonjen silom nèkom koja ne miruje, koja svud prodire. Iz borbe naravi i duha niče jezik, njihov uplodjenik; nije-li duh pružan, ne može-li vladat — narav se oblieni i otežča; onda se na jeziku objave nepodobne patvorine, oblici bez mozga bez omasti, i one gnjile trohe s kojih ne znaš više-li jezik bude grdan ili nerazumljiv.

S ovoga sve to većega lastovanja i lenovanja naših pisac, s ove sve to veće otupělosti uma našeg ter mlohavosti tvorive sile naše za besède i oblike jezika našeg — s toga, rekoh, mogla bi nastupit ne samo gnjilost nego (što bog nedaj!) i smrt narodnoga duha i života našeg.

Ali bratjo i drugovi, srdcem ne klonte! Čega vaša mladost predobiti ne može? I drugieh narodov pismenost podobnim je nevoljam odolievala — odolimo i mi. Ako nam se knjiga razbolèla sa slabosti narodne osviesti u čas preporoda; ako vodje naši umèli nisu boja biti sa zmajem duha tudjinskoga: zaždenimo se mi našom silom i mladiem krilom na tog protivnika, te mu onu horugvu iz rukû izmaknimo koje prvi zatočnici nikad ne oteše; te se onim lovorom okitimo kojim se, iza boja ljutâ, druga netom vojska diči: iza prve izmučene i sustale. Tako se razmahnimo i tako se bormo kanda prvu vojsku preziremo, ali nje uzbitak više treba da cienimo nego svoj dobitak: jer u počelu vézi dospielo. Laglje je sad dobivat neg biaše onda.

Sada nam se gore pozlatiše te u zoru i mladjahno sunce glasovi se čuju starieh otac: Slovinskieh otac. Njihovi dusi, od tolikieh viekov usnuli i samotni, ovieh godin sada uzkrsoše, oživiše i med nas stupiše: progovaraje glasom zvonkim neotudělim, glasom duboko Slovinskim: zanašaje svaki na města i župe u kojih boravljahu, na godine i vremena za kojih življahu.

Tako ste nam stigli rukopise Ostromirov, stari spomeniče, gdě gromotje slovo Isusovo u hladu najdublje starine. I ti veće čudo i starije iz Suprasla sa strane Volhinije — koja-li te ruka napisà? koja-li te sretja do nas dočuvà? tamo je ruda zlata, tamo kopaj — to su čista usta desetoga vieka koja zbore jezik sveti otca Metoda. Uza njih pristaje glagolac Frangepanov, osvetnik glogolske starine; ter „Apostol" iz Šišatovca, dostojan te družbe; napokon ona knjiga blagoviesti na koju Franački kraljevi, da uzbudu kralji, sa slavom prisizaše. To su vam bratjo! spomenici najstarije starine, onoga jezika što ga zovemo jezikom starim, jezikom svetim. U nju prodrite, u njoj proglédajte: po njoj teku vode studenice, vode ozdravnice za našeg bolnika.

Ali ruka obilatâ truda, ruka Šafarika, ona nam prinesè i drugi još poklad, ni laglji ni teži od prvoga: a to su spomenici i Ćurulski i Glagolski naših kraljev i naših svetac, naših vlastel i plemićev naših: Nemanićev, Dušanov, Frangepanov, Zrinovićev i t. d. pak još nam sprema staroga Danila i Dometiana; oliš i drugieh pisam koja zbore i svědoče o naših dědovih koji preminuše, o vremenih koja utekoše. A što je sladje, što je dublje u srce zaraslo nego spomen naših starieh? — Oni nas bude, oni oganj slave podtiču, oni čast i ponos plemenikov svojih vrieže i sramoti nas otimlju. — Još ranije biahu se pojavili „Spomenici Srbski" prepisani Nikolajevićem iz pretinac listnih grada Dubrovnika, puni dragocienosti svake ili gledao jezik ili stvar: jer su tako pisani da uz čitanje stid nas obuzimlje gledaje kako su stari o poslu države pisali jedreno i čisto a mi ne umiemo; jer su takovieh stvarij puni kojim se bez njih nikad nedouměsmo niti ih odinud ikako doznasmo.

No predjimo od spomenikov pisanih ~~jezikom oskve i od~~ srbuljic na one što su pisani jezikom života. Radostno je bratjo na njih pogledati! Puni su klasovi, divni su snopovi. Tu imate zakon Vinodolski, zakon občine Poljičke, zakon župe Grbaljske, zakon otoka Krka, lětopis popa Dukljanskoga, razvode Istrijanske; a još vas čeka život s. Jerolima; život, kako slutim, velikog Lesandra. — Da ko obrečè ove zlatne dolove dědovom našim, — uzdahnuše po njih ali posumněše ikad ih ugledat: nu nam bratjo oni zasinuše, nam se otvoriše — utopimo oči u njihovoj milini, prislonimo misao na ta sladka nědra.

A vi pěsnici stari: Dubrovčani! Hvarani! Splitjani! Zadrani! — vas da ne pominjem? ta vi ste uz ovo crno sunce naših vremen jedina razkoš, jedino ogrijanje naše. Što-li se putij mi slavom vašom pohvaljivasmo ne znaje i posumnjivaje istina-li ono što priča glasi o sjajnosti vašoj, o vrstini vašoj. Čudnâ čuda u komu se nadjosmo kad se vaša lovor-vojska pred našiem okom uzporedat uzè: junak za junakom, viek za viekom.

Iz 15-ga: Vetranić stari, što je živio sto i dvadeset godin; naš pustinjak i Nestor naš; jedan iz trojice otác pěsme naše, ali za koga još ne znamo svega-li ugledamo — a obolěsmo ni zdravi ostasmo ako uznebude da bi koje samo vrstice njegove: toliko se polakomismo na njegove starinske miline. — Hektorović prijatelj ribarije i mudrosti narodne. — Lučić duša pravog to prijatelja to ljubovnika.

Iz 16-ga: Čubranović veseljak i gatalac, što Jegjupke u pěsan upletè te da bi kim nego njimi nas očarà. — Ranjina što ga, kako sam veli, ljubav svega izranila i koji ni u Fiorenci ni u Zangli pozabio nije da je Slovinski vlastel, i zato sred tudjieh zemalj našu pěsmu pěvao: divan miesitelj i jezika i pěsme. — Zlatarić ono srdce vierno i čisto, koji mladenac jošte na visoko sědè: na stolac rektora Padovanskog; koji bunu sretno umirì, visoke škole s njihove nizine opet pouzvedè, a u knjizi našoj spomenik dotečè — preživeć onaj što mu ga Padova u mramor utesà: jer ona Slovinskim izrečè slovom što nègda pěvao Sofokles, što uz njega pěvao Tasso.

Digitized by Google

Iz 17-ga: Vučičević, čověk punâ srdca; koliko sladak plandovatelj i očaran milić isto tako i državnik mudar: „multarum artium, consumati judicii“ kako piše pero suvremeno. Gundulić, Palmotić, Gjorgjić, tri temenjaka tako visoka, da sve druge daleko presižu; tri stupa tako čvrsta da su věkoviti podpor pismenosti naše; tri světila tako jasna da se narodna slava naša na njih osunčala.

Iz 18-ga: Ferić prijatelj prislovic, koje u strukah izrečè, i basne Ezopove: preved Phaedra. — Higja liekar, koliko učen toliko i veseo, prem ćudi Horacieve koga nam izrečè naški. — Dva Betondića otac i sin, prijaznici i prenositelji mudrice Ovidieve, nu sretnije od sina prenesè ćako. Napokon Bruyère, koga naši prozvaše Brujerević; kolednik na glasu; rodjen Francuz ali po duhu i peru najživlji odblěsak slave Dubrovačke: pun žalac koji bodu; pun šale koja te goni na smieh; pun besěd koje pristoje čověku veselû; pun mudrosti ovoga svieta. Ako i jest Francuz bio ali zapojav jednom po svoju i sam rečè da mu je priličnija pěsan Slovinska. — Sva ova petorica mogu se uzeti kao pokonji odsěn zasidajućeg' sunca Dubrovačkog.

K ovoj četi na vidik izašloj i putem štampe po narodu razsutoj dopustite bratjo! i onu kolicinu još da pričitam koja, ako bog da, do skorâ k njim se pridruži ter iz tame i mraka na vidělo izlězti misli. Tu vam je Menčetić Šiško iz 15-ga vieka koga naš Dinko prehvalit ne može i koga blažena ručica sada prepisuje (a Vladislava imenjaka pripojit ne pozabi?).— Tu vam je Marko Marul Splitjanin sa svojom Juditom; najučeniji Dalmatin; takodjer iz 15-ga vieka, pod perom i on. — Tu vam je Držić Maroje, pravi porod zdravice vile; duha istoga i pravoga glumca a pera vrstnâ i krhkâ; i on se iz rakve sprema. — Tu vam je Baraković Juraj Zadranin, ogledalo i uzor jezika Hrvatskoga; takodjer iz 16-ga vieka; komu dva Hrvatska grada, Pazin i Zadar, na noge pomogoše da izidje zdrav i živ. — Tu vam je Splitjanin grof Gavanjini; i on željan gledati ovoga vieka i ovoga svieta, da nas uza pripoviest o bogatom' gavanu ono nauči za čim i onako žedjamo t. j. da se bolje upoznamo sa Dalmaciom, dičnom književnicom našom. — Tu su vam dva prevoditelja, jedan Tassova „Jeruzolima“ (svâ): nitko drugi nego Gundulić isti, za koji prevod pomislili bismo da ga je trus pozobao, a njega je čuvao Pariz; drugi Ariostovâ „Orlanda“ (ne svâ): nitko drugi nego Gjorgjić isti, koji prevod pričuvala dobra sretja i Londin.

Zato sam vam bratjo! ove vitezove naših knjig na oči izveo neka se s njimi upoznate, s njimi udružite i od njih naučite kako se Slovinski piše. Nije dosta da se njimi omrsite, da što okusite, da što proberete: to čine oni koji za knjigu nisu; koji samo ogrizkivaje i pogděkad s njimi se nasladjivaje niti onoga lieka iz njih za naš jezik, niti koristi one izvadili nisu koju onaj samo vaditi umie koji se punâ srdca u njihova pisma zanosi, niti kuta ni městaca u knjizi ne ostavlja koga on dobro razabrao, gdě mu se duh napasao, gdě mu duša blaženo plandovala i sanjala nije.

Vi ste sinci nauka. Vam je duboku vodu měrit, visoko se penjat; nije dosta da se nad lice samo bilja učenosti pomolite i pridahnete nego treba koren izskubsti i na dobrû ga ognju svariti: da ozdraviš, da ojačaš. Vi ste sinci domovine. Treba da se duhom zaronite u dogodjaje i u ljude naše, da se nakrmite najboljim skorupom, da se osladite najsladjim medom poviesti naše, da vam ništa tudje ne bude što se naroda i domovine tiče — „Turpe est in patria esse peregrinum„. Ako tako uzradimo onda onoga zmaja predobismo za koga vam rekoh t. j. duha tudjinstva u knjizi Slovinskoj, s koga narodnost vene i sahne.

Nu kud se ja zanosim? Toliko o tomu nastojim da nam knjiga zadahne mirisom domaćieh travic, našega cvietja — a onu sam livadu minuo gdě je toga najveća obilnost. Mislim da ste mi misao pretekli i sami se domišljáje što je: a pěsme su, prislovice i pripoviesti narodne. Sva je radost i žalost, sva slava i junačtvo naroda u pěsmah; sva mudrost njegova u prislovicah; sva ljubka čudesnost i jasna bahorija naše prastarine u njegovih pripoviestih. Znate i to da je naša narodnica vila sve druge Jeropkinje vile nadpěvala i nadmudrila, i da su joj usta čista i medena; niti je mogao od majke bolji se roditi koji viline mudrije i hitrine u sviet da' iznese nego što se rodio Vuk Stefanović Karadžić. U tieh se vilinskieh vodah dobro okupljite, po njih ronte i plivajte, pak onda, — nebudi vas strah! — skrčena udesa opružite, šugu tudjinsku smetnete, a zdravâ srdca izplivate.

Dugo sam vas bratjo! zadržao i ne mogu da vam ne zahvalim na posluhu vašem, ali mi odista oprostíte pomisle' da je narodni jezik vremena svakog i u naroda svakog ono bio što je najviše priglédao; u koji sve sile uma svoga uložio, sve darove srdca svoga izlio: kao zrenicu duha svoga, kao dušu vlasti svoje, kao proroka slave svoje; za koji i oružja se hvatao, vojevao i umirao kao poklad, kada jednom stratjen, ne bude povratjen. Zatareš-li narodu jezik — zatr'o si narod. Po čemu žive Rimljani i Grci još i dan danas? Jeda možebit po mirinah i podrtinah svojih obkopov i stanov? ili po lončurah, po crěpinah i opekah što ih izkapamo? Žive i obžive věkomice po onomu što su slovom izrekli i upisali: po spomenicih jezika svoga. Ostani kost i mozak, ostani krv i koža naroda koga ta ista: kako jezik menja — drugo mu ime dajte! — nije narod isti. Po jeziku narodi věkuju i gospoduju: kako im ga otmeš — sluguju. —

To dragocěno blago narodnoga jezika komu je izručeno nego vam? Na mladjieh sviet ostaje. Vi po tom' polju orte i kopajte: žetva bude, nebojte se, obilata. Komu da radite, komu da pomažete ako ne sebi? Za koga možeš tako uzraditi kako za sebe? Ko te uzljubi kako svoj? — Ne metjite s uma što Němački pěsnik pěva:

An's Vaterland an's theure ſchließ dich an
Dort ruh'n die tiefſten Wurzeln deiner Kraft — t. j.

Pridruži se dragoj domovini tvojoj:
U njoj najdublji je koren sile tvoje.

Živila domovina.

Digitized by Google

Besĕde manje poznate čitaocu neknjiževnŭ.

Parole meno conosciute da lettori illetterati.

Asurac; l' Assirio
bahorija; l' incantesimo
basna; la favola
batajuć; andando a tastone
bilje; le erbe
blagoviest; l' evangelio
brčiti; radiarsi, divenir radioso (di piante)
ćud; la tempra
Ćurilo; S. Cirillo
čudo; il miracolo; ***u čudu se naći;*** restar sorpreso
divan; ammirabile
dogodjaji; gli evenimenti, l' istoria
domišljati se; indovinare
državnik; l' uomo di stato
Dubrovnik; Ragusa
Duklja; Dioclea
gavan; l' epulone
glagolac; prete che usa all' uffizio il missale glagolitico; anche (figuratamente) un manoscritto glagolitico.
glagolica; caratteri Croati antichi, adesso poco usati
glumac; l' attore; anche uomo di genio comico
gnjojnik; agro letamato
grdan; sfigurato
gromotati; risuonare altamente
Ilvar; l' isola di Faro
hitrina; l' artifizio
horugva; la bandiera
ilova narav; natura d' argilla
imenjak; individuo dello stesso nome
inda; altre volte
indĕ; altrove
iniknuti; sorgere, nascere
istok; l' oriente
Jegjupka; la Zingara (l' Egiziana)
Jeropkinja; l' Europea
jestivo; il cibo
kalužan; fangoso
Kitaj; la Cina
klapeć; andante con stento
klinovo pismo; scrittura a cogni
knjiga; 1. la scrittura, 2. il libro, 3. la letteratura.
književnik; l' uomo di lettere; — *prvi;* l' inventore della scrittura.
koléno; la stirpe
kolicina; una quantità minore di personaggi
kolebka; la culla
Krk; l' isola di Veglia
krŝljav; quello che cresce appena
kumir; l' altare idolatro
lastovanje; la commodità
lice; la superficie
livada; il prato
lončura; l' urna
Maroje; Marino
metati s' uma; discordarsi
milina; le grazie
minuti; passare
mirina; la muraglia
mir·ki; mondano, profano
Misirac; l' Egiziano
mišica; il muscolo
mlohavost; la fiachezza
mudrica; la musa
nakrmiti; cibare
napokon; finalmente
nedospĕl; immaturo
nedoumĕti se; non raggiunger col pensiero
neprobavan; indigestibile
obilnost; l' abbondanza
obkop; la trincea
oblik; la forma
očarati; incantare
odblĕsak; riverberamento
odolievati; resistere
odsĕn; riflesso
oliš; fuori
om·st; il colore
omlitaviti; divenir fiacco
opasan; cinto
osvetnik; il vendicatore
osviest; il ravvedimento di coscienza
patvorina; la deformità; impropria formazione d' una parola, fatta ad imitazione d' un altro linguaggio.
pismenost; la letteratura
plandovatelj; chi gode dell' ozio
plandovati (pohladovati?); essere ozioso (godere delle ombre, del dolce far niente).
plemić; il nobile
počelo; il principio
podbuti; gonfiarsi
podrast; la crescenza
podrtina; la ruina
poklad; il tesoro
pokonji; l' ultimo
pomisal; l' idea
ponos; l' orgoglio
posumnĕti; dubitare
prem; appunto
preminuti; trapassare, morire
prenositelj; il traduttore
prenuti; svegliarsi
prepirati se; contendere, disputare
pretinci (za listove); l' archivio
prevesti; tradurre
prevod; la traduzione
presirati; disprezzare
priča; il racconto, la voce, la fama
pričati; raccontare
pričitati; annoverare
prislovica; il proverbio
probaviti digerire
prozboriti; cominciar a parlare
rakva; la tomba
razpòjas; senza cintura
razstaviti; ramificare
ruda; la miniera
spomen; la memoria
spomenik; il monumento
spremati se; accingersi
srbuljica; codice di Slavo sacro mescolato con parole Serbe.
stan; il campo (militare)
stid; il sentimento di vergogna
struka; il verso
sumrak; il crepuscolo
sustavno tielo; il corpo organico
suvremen; coetaneo
svariti; cuocere
Šiško; Sigismondo
šuga; la rogna
temenjak; il corifeo
troha; la macchia
trus; il terremoto
tudj; forestiere
uzbujati; crescere esuberando
uzkriesilo; mezzo o strumento di risuscitamento
uzkrsivati; risorgere
uzor; l' ideale
vĕduć; conoscente
vietjati; consigliarsi
vidik; la luce
vodja; il guida
vriežiti; far germogliare
vrstan; abile
vrstica; la linea
vrstina; la classicità
zagnati se; dar l' assalto
zalogaj; il boccone
Zangla; la città di Messina
zapad; l' occidente
zasnovatelj; il primo fondatore
zatočnik; l' assalitore
zrenica; la pupilla
žalac; il pungolo delle api
žazlo; lo scettro
živci; i nervi.

Trst, štamparija Lloydova 1853.

Digitized by Google

Digitized by Google

J 19.200

Digitized by Google